

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

بسمه تعالی

سازمان ملی جوانان - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۳ بنا به پیشنهاد شماره ۷۳۳۱/س مورخ ۱۳۸۳/۵/۱۰ سازمان ملی جوانان و به استناد ماده (۱۱۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳ - تصویب نمود:

نظر به اهمیت و جایگاه جوانان در توسعه، پیشرفت و تعالی کشور و ضرورت ساماندهی امور آنان موارد زیر به عنوان راهبردها و راهکارها و چگونگی تحقق اجرای سیاست یکپارچه و هماهنگ برنامه ساماندهی امور جوانان (سند پیوست) تعیین می شود:

- ۱ - انجام مطالعات ملی در حوزه سیاستها و ساختارهای مرتبط با جوانان.
- ۲ - شناسایی نیازهای دختران و پسران جوان با همکاری کلیه دستگاههای اجرایی از طریق:
 - الف - جمع آوری مستمر اطلاعات.
 - ب - تدوین و تعیین شاخصها با ملاحظات جنسیتی.
 - پ - انجام مطالعات و تحقیقات مستمر و ادواری به منظور به روز کردن اطلاعات درباره نیازهای جوانان و اولویت گذاری آنها.
 - ۳ - اصلاح نگرشها و باورها نسبت به نیازهای دختران و پسران جوان از طریق اجرای برنامههای آموزشی، اطلاع رسانی و آگاهی سازی در سطوح مختلف اجتماعی بویژه مدیران رده بالای مرتبط با امور جوانان.

- ۴ - بررسی و مطالعه ساختار و مأموریت دستگاههای دولتی مرتبط با امور جوانان به منظور
 - الف - بهینه سازی وظایف آنان در قبال جوانان.
 - ب - افزایش مشارکت آنان برای بهبود وضعیت جوانان.
 - پ - اصلاح شرح وظایف دستگاههای مسئول با هدف حذف موازی کاری در حوزه جوانان و تقسیم کار ملی.

تبصره - سازمان ملی جوانان موظف است ظرف سه ماه با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دستگاههای اجرایی مرتبط با امور جوانان، پیشنهادهای لازم را درخصوص تقسیم کار ملی برای ساماندهی امور جوانان تهیه و به شورای عالی اداری ارسال نماید.

- ۵ - ایجاد زمینه به منظور مشارکت حداکثری سازمانهای غیردولتی در ساماندهی امور جوانان از طریق:

بدهند، زیرا با توجه به اقتضای سنی جوانان و تغییرات اجتماعی، نیازهای آنان به طور مستمر در حال تحول و تغییر است و در عین حال ضرورت دارد علاوه بر اولویت‌بندی در تحقق نیازها به تفاوت و تنوع نیازها در بین آنان نیز توجه شود.

۵-۳- بهره‌وری و توسعه اجتماعی، مستلزم تقویت مهارت‌های فردی و اجتماعی جوانان است.

تأکید بر مهارت‌های زندگی و پرورش شخصیت موجه برای جوانان حاصل این دستاورد و تجربه بشری است که با آموزش علم و دانش صرف نمی‌توان انتظار جامعه توسعه یافته را داشت، بلکه آموزش همراه با پرورش در زمینه‌های تربیتی و تقویت مهارت‌ها در ابعاد فردی و اجتماعی می‌تواند به تکوین شخصیت سالم و سلامت روانی جوانان بیانجامد.

۶-۳- مشارکت همه جانبه جوانان از الزامات اساسی تحول اجتماعی است.

مشارکت جوانان با هدف توانایی آنها برای اندیشیدن در مورد مسائل خود و برخورداری از مهارت انتقال مؤثر نظرات و تعامل مثبت با دیگر اعضای جامعه است. مشارکت اجتماعی جوانان، نقش مهمی در تحول اجتماعی و در نتیجه فرآیندهای توانمندسازی و ظرفیت‌سازی دارد.

۷-۳- نگاه به جوان و جوانی متأثر از شرایط جهانی و زمانی است.

امروزه نگاه جهانی به جوان، مستلزم افزایش تبادلات فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در سطح بین الملل است. این رویکرد می‌تواند فرصتی جهت به کمال رسیدن استعداد‌های جوانان، در عین حفظ زمینه‌های استقلال و هویت ملی نیز به شمار آید.

۴- اصول برنامه:

اصول این برنامه بر بایدها، نبایدها و اولویتهای زیر متکی است:

- ۱-۴- تقویت هویت دینی و ملی جوانان به عنوان زیر ساخت برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان.
- ۲-۴- تأکید بر نیازهای اساسی با اولویت تأمین سلامت و ارتقاء، پرورش، آموزش، اشتغال، و سلامت ازدواج، مسکن.
- ۳-۴- توجه به حقوق و مسئولیتهای جوانان از حکومت، نظام و تأمین فرایند مشارکت جوان در امور مربوط به خود و جامعه.
- ۴-۴- اجتناب از هر نوع روش اقتدار؟ گرایانه؟ و بهره‌گیری از روشهای علمی در برخورد با جوانان با توجه به مقتضیات روانی، اجتماعی، اقتصادی دوره جوانی.
- ۵-۴- توجه به نقش و وظایف دستگاهها و نهادهای مختلف در شکل‌گیری و ارضای نیازها در فرایند جوانی.
- ۶-۴- توجه به لزوم برقراری فضای ایمن اجتماعی برای رشد و توسعه جوانان.
- ۷-۴- پرهیز از مداخله در حوزه خصوصی جوانان و محترم شمردن حریم خصوصی آنان.
- ۸-۴- توجه به ویژگیهای روانی جوانی و نقش آن در تنظیم روابط عاطفی، پابندی به مجموعه‌ای از اصول و ظرفیت تصمیم‌گیری و پیگیری خواسته‌ها.

۵- راهبردها و راهکارها:

۱-۵- تبیین و تدوین سیاستهای ملی در امور جوانان از طریق:

الف- تعیین سیاستهای ملی در امور جوانان و تصویب آن توسط بالاترین مرجع مسئول و بازبینی ادواری آنها؛

ب- انجام اقدامات لازم بمنظور الزام دستگاههای ذیربط در امور جوانان جهت رعایت سیاستهای ملی جوانان در برنامه‌ها و فعالیتها؛

ج- اجرای برنامه مطالعات ملی ساماندهی امور جوانان در حوزه نگرشها، سیاستها و ساختارهای مرتبط با جوانان.

۲-۵- شناسایی روزآمد نیازهای جوانان از طریق:

الف- جمع‌آوری مستمر اطلاعات در امور جوانان

ب- تدوین و پایش شاخص‌ها در امور جوانان

ج- انجام مطالعات و تحقیقات مستمر و ادواری به منظور به روز کردن اطلاعات درباره نیازهای جوانان و امور مرتبط با آنها

۳-۵- اصلاح نگرش‌ها و باورها نسبت به نیازهای جوانان از طریق:

الف- اجرای برنامه‌های آموزشی، اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی در زمینه امور جوانان در سطوح مختلف اجتماعی از عموم مردم تا مدیران رده بالای مرتبط با امور جوانان

۴-۵- بازبینی و بازتعریف ساختار و مأموریت دستگاههای دولتی مرتبط با امور جوانان از طریق:

الف- تعیین و تحدید وظایف و مأموریت های دستگاههای دولتی مسئول در امور مرتبط با جوانان؛

ب- بازبینی و اصلاح شرح وظایف دستگاههای مسئول بمنظور تقسیم کار ملی و حذف موازی کاری، فعالیت‌های غیرضرور و جایگزینی خلاءها و یا مواردی که قبلاً پیش‌بینی نشده؛

ج- پیش‌بینی تمهیدات لازم ساختاری، اعتباری و برنامه‌ای بمنظور الزام به هماهنگی سازمانهای مسئول در امور مرتبط با جوانان با سازمان ملی جوانان در چارچوب تقسیم کار ملی؛

۵-۵- ایجاد زمینه به منظور مشارکت حداکثر سازمانهای غیردولتی و بازبینی و بازتعریف مأموریت آنها از طریق:

الف - شناسایی و ارزیابی موانع موجود جهت فعالیت سازمان‌های غیردولتی و کاهش و رفع آنها؛

ب - تسهیل فرآیند تأسیس سازمان‌های غیردولتی فعال در امور جوانان؛

ج - اجرای برنامه‌های آموزشی و توانمندسازی برای سازمان‌های غیردولتی فعال در امور جوانان؛

د - ایجاد تسهیلات لازم به منظور تشکیل نهاد غیردولتی هماهنگ کننده سازمان‌های غیردولتی مرتبط با امور جوانان؛

ه - ایجاد مقدمات و تسهیلات لازم به منظور ایجاد شبکه‌های تخصصی سازمان‌های غیردولتی؛

۶-۵- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و ساماندهی بمنظور تعامل سازنده و فعال بین سازمان‌های دولتی و غیردولتی از طریق:

الف - شناسایی موانع همکاری سازمان‌های دولتی و غیردولتی و کاهش و رفع آنها؛

ب - تثبیت نقش سازمان ملی جوانان به عنوان نهاد هماهنگ کننده فعالیت دستگاه‌های دولتی و سازمان‌های غیردولتی در

امور جوانان؛

ج - ایجاد تسهیلات و مقدمات لازم بمنظور واگذاری حداکثر وظایف ممکن سازمان‌های دولتی به سازمان‌های

غیردولتی در امور جوانان؛

د - ایجاد تسهیلات و مقدمات لازم بمنظور حضور نمایندگان سازمان‌های غیردولتی در مجامع و شوراهای سازمان‌های

دولتی مرتبط با امور جوانان؛

۶- ساختار

کلیه اقدامات مرتبط با این سند در چارچوب مصوبه شماره ۴۸۵۶۲/ت ۲۹۶۵ مورخ ۸۲/۹/۲۲ هیئت وزیران بر عهده سازمان ملی جوانان خواهد بود.

تبصره ۱- سازمان ملی جوانان موظف است با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، حداکثر ۳ ماه پس از تصویب این سند پیشنهادات خود را در خصوص تقسیم کار ملی برای ساماندهی امور جوانان به شورای عالی اداری ارائه کند. کلیه تصمیمات سازمان پس از تصویب شورای عالی اداری برای همه دستگاهها لازم الاجرا می‌باشد.

تبصره ۲- به منظور اجرای برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان ستاد ملی ساماندهی امور جوانان مرکب از افراد زیر تشکیل خواهد شد:

الف- رئیس سازمان ملی جوانان

ب- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا یکی از معاونین وی به انتخاب رئیس سازمان مذکور

ج- وزیر آموزش و پرورش یا یکی از معاونین وی به انتخاب وزیر

د- وزیر کشور یا یکی از معاونین وی به انتخاب وزیر

ه- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یا یکی از معاونین وی به انتخاب وزیر

و- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا یکی از معاونین وی به انتخاب وزیر

ز- رئیس سازمان تربیت بدنی کشور یا یکی از معاونین وی به انتخاب رئیس سازمان

ح- رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

ط- یک نفر مدیران سازمان‌های غیردولتی جوانان به انتخاب مجمع ملی جوانان

ی- سه نفر اساتید صاحب نظر دانشگاهها به پیشنهاد رئیس سازمان ملی جوانان

رئیس ستاد در موارد مقتضی می‌تواند از سایر وزراء، معاونین وزرا و یا مدیران دستگاههای ذیربط جهت حضور در

جلسات ستاد دعوت به عمل آورد.

تصویر ۳- ریاست ستاد بر عهده رئیس سازمان ملی جوانان و دبیرخانه آن در سازمان ملی جوانان خواهد بود. کلیه تصمیمات سازمان ملی جوانان به منظور تحقق اهداف این سند - به جز تقسیم کار ملی- و اجرای راهکارهای پیش‌بینی شده پس از تصویب ستاد برای کلیه دستگاهها لازم الاجرا خواهد بود.

۷- دستاوردهای اجرای برنامه:

انتظار می‌رود در صورت اجرای این برنامه دستاوردهای زیر محقق شود:

۷-۱- هماهنگی اقدامات در امور جوانان

برنامه جامع ساماندهی امور جوانان در صدد حل مسائل و چالش‌های اساسی امور جوانان از طریق تقسیم کار ملی و هماهنگی اقدامات موجود است.

۷-۲- اعتلاء و ارتقای جوانان

رویکرد تدوین برنامه ارتقایی است، از اینرو تنها به حذف عوامل آسیب‌رسان بسنده نمی‌کند و اعتلاء و ارتقای جوانان را مدنظر دارد که برای آن نمی‌توان غایتی قائل شد.

۷-۳- سیاست‌گذاری واحد دستگاههای دولتی

تقسیم کار ملی و مشخص شدن سیاستهای ملی در امور جوانان، بایدها و نبایدهای دستگاههای دولتی را روشن کرده و در نتیجه اقدامات جاری بصورت هماهنگ زمینه تحقق اهداف برنامه را فراهم می‌سازند.

۷-۴- استفاده بهینه از تواناییهای جوانان

افزونی جمعیت جوانان در ایران تاکنون به عنوان یک نگرانی تلقی می‌شد، با اجرای این برنامه و استفاده بهینه از تواناییهای جوانان، این نگرانی به یک فرصت بی نظیر برای توسعه همه جانبه کشور تبدیل خواهد شد.

۷-۵- گسترش مفاهیم نظری راجع به پدیده جوانی

جوانی از موضوعات قابل تأمل و مورد علاقه جامعه به ویژه صاحبان اندیشه کشور است. از نتایج اجرای برنامه جامع ساماندهی امور جوانان، تعمیق نظر و اندیشه در سطوح مختلف و تغییر نگرش نسبت به پدیده جوانی است.

۷-۶- توسعه ملی

با توجه به راهبردها و راهکارهای ارائه شده در برنامه، نقش جوانان در توسعه ملی گسترش می‌یابد، زیرا توسعه پایدار مبتنی است بر توسعه منابع انسانی ضمن اینکه جوانان محور توسعه منابع انسانی هستند.

هر چند وجود سازمان و نهاد مسئول برای سیاستگذاری و مدیریت امور جوانان امری لازم و ضروری است، اما محدود نمودن تصدی امور جوانان به یک نهاد و سازمان خطا خواهد بود، لذا با استفاده از راهبردها و راهکارهای یاد شده می‌توان با تمام ظرفیت ملی در دو گروه سازمان‌های دولتی و غیردولتی برای حل مسائل جوانان اقدام کرد.

۷-۸- برنامه‌ریزی با جوانان و برای جوانان

با توجه به خصوصیت دوران جوانی در هویت‌طلبی و کسب شخصیت اجتماعی جوانان و بروز مقاومت از سوی آنان در اعمال برنامه‌ها و اقدامات از طرف دیگران، اجرای این برنامه امکان مشارکت جوانان و ایفای نقش جدی‌تر توسط آنان را فراهم می‌کند.

۷-۹- تقویت و توسعه نهادهای غیردولتی جوانان

مطالعات و تجارب موجود نشان می‌دهد برای افزایش اثر بخشی برنامه‌ها باید از امکانات نهادهای غیردولتی و مدنی حداکثر استفاده را به عمل آورد. اجرای این برنامه زمینه شکوفایی و رشد سازمان‌های غیردولتی و مردمی فعال در امور جوانان را فراهم خواهد کرد.

۷-۱۰- تدوین برنامه عمل

این برنامه مقدمات و زمینه‌های لازم را برای انجام اقدامات آتی در امور جوانان فراهم خواهد آورد و ساز و کارهای تحقق اهداف را مهیا خواهد ساخت.

این سند در جلسه مورخ هیئت وزیران و به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان ملی جوانان مطرح و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی تصویب شد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

۱۰۰۵۰۶۵۰۱۲۰۱ هـ

تایخ

۱۳۸۳ / ۱۲ / ۲۶

الف - شناسایی موانع فعالیت و مشارکت سازمانهای غیردولتی در امور جوانان و تلاش برای رفع آنها.

ب - کمک به تسهیل فرایند تأسیس سازمانهای غیردولتی مرتبط با امور جوانان.

۶ - برنامه ریزی به منظور تعامل سازنده و فعال بین سازمانهای دولتی و غیردولتی از طریق:

الف - شناسایی موانع همکاری سازمانهای دولتی و غیردولتی مرتبط با امور جوانان و تلاش برای رفع آنها.

ب - شناسایی وظایف غیرحاکمیتی قابل واگذاری امور جوانان به سازمانهای غیردولتی و پیگیری تحقق آنها.

پ - زمینه سازی برای عضویت نمایندگان سازمانهای غیردولتی مرتبط با امور جوانان در مجامع و شوراهای سازمانهای دولتی.

۷ - اجرای کلیه بندهای فوق الذکر به عهده سازمان ملی جوانان خواهد بود.

۸ - پیش بینی تمهیدات لازم ساختاری، اعتباری و برنامه ای توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در لوایح بودجه سالانه به منظور امکان اجرایی نمودن سیاستها و تصمیمات اتخاذ شده.

۹ - به منظور اجرای برنامه ساماندهی امور جوانان "ستاد ملی ساماندهی امور جوانان" زیر نظر رئیس سازمان ملی جوانان و با عضویت نمایندگان تام الاختیار وزارتخانه ها و دستگاههای زیر تشکیل خواهد شد:

الف - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

ب - وزارت آموزش و پرورش

پ - وزارت کشور

ت - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ث - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ج - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

چ - سازمان تربیت بدنی

ح - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

خ - سازمان تبلیغات اسلامی

د - بنیاد شهید و امور ایثارگران

ذ - مرکز امور مشارکت زنان

ر - جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیأت وزیران

۶۵۰۱۰ / ت ۳۱۲ هـ
تایخ

۱۳۸۳ / ۱۲ / ۲۶

ز - نیروی مقاومت بسیج

ژ - یک نفر از مدیران سازمانهای غیردولتی جوانان به انتخاب مجمع ملی جوانان

س - پنج نفر از اساتید صاحب نظر دانشگاهها به پیشنهاد رییس سازمان ملی جوانان

تبصره ۱ - جلسات ستاد با حضور دو سوم اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت آرای

اعضای حاضر معتبر است.

تبصره ۲ - رییس ستاد در موارد مقتضی می تواند از نمایندگان سایر وزارتخانه ها یا دستگاههای

ذی ربط جهت حضور در جلسات ستاد دعوت نماید.

محمد رضا عارف

معاون اول رییس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری ، دفتر رییس جمهور، دفتر ریاست قوه قضاییه ، دفتر معاون اول رییس جمهور، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رییس جمهور، دفتر رییس مجمع تشخیص مصلحت نظام ، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل حقوقی ، اداره کل قوانین و مقررات کشور، کلیه وزارتخانه ها، سازمانها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

«برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان»

مقدمه:

این سند به منظور فراهم ساختن زمینه‌های لازم جهت رشد، اعتلاء ارتقاء و توانمندسازی جوانان و پاسخگویی به نیازهای اساسی آنان مبتنی بر سند چشم انداز ۲۰ ساله تدوین گردیده است. تحقق این امر مستلزم سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، تقسیم کار ملی، تجهیز و تخصیص منابع و مدیریت مؤثر فرابخشی در امور جوانان می‌باشد.

جوانان مهمترین منابع انسانی یک جامعه محسوب می‌گردند و باید حقوق و خواسته‌های مشروع آنها رامطابق مواد مصرح در قانون اساسی طبیعی و به حق تلقی نمود. با توجه به سهم غالب جمعیت ۳۳ درصدی جوانان (۱۵ تا ۲۹ ساله) و حفظ این روند در سالهای آینده و نظر به نقش مؤثر آنها در توسعه، پیشرفت و تعالی کشور، "ضرورت توجه به برنامه‌ریزی و ساماندهی امور مربوط به نیازهای آنان"، از اهمیت ویژه برخوردار است. لذا در اجرای اصول مندرج در فصل سوم قانون اساسی (حقوق ملت)، ماده ۱۵۷ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران^۱، آئین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۷۹/۹/۲ هیأت وزیران و در چارچوب مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۱ هئیت وزیران در خصوص سطوح سیاستگذاری و برنامه ریزی امور جوانان، برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان کشور تدوین شده است.

(۱) ماده ۱۵۷ قانون برنامه سوم: با عنایت به اهتمام ویژه نظام جمهوری اسلامی ایران به حل مسائل جوانان و اعتلاء و رشد نسل جوان کشور و استفاده بهینه از استعدادها و تواناییهای این نسل عزیز، مرکز ملی جوانان به منظور ساماندهی اساسی امور جوانان کشور بصورت ساختار و سازمان کار متناسب با این سازمان ملی جوانان تشکیل می‌گردد تا وظایف اساسی ذیل را بر عهده گیرد.

الف- سازمان ملی جوانان موظف است برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان کشور با عنایت به جایگاه نقش و مأموریت‌های اساسی دستگاههای مختلف دولتی و غیردولتی مرتبط با امور جوانان نظیر نیروی مقاومت بسیج و توجیه اساسی به نیازهای جوانان در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، علمی، علمی، تفریحی و تحصیلی را تهیه و تدوین نماید.

ب- شناسایی و پی‌گیری واگذاری آن دسته از فعالیتهای دستگاههای اجرایی که می‌تواند با تمهیدات لازم از طریق سازمانهای غیردولتی جوانان انجام گیرد.

ج- برای تحقق مواردی که نیاز به تهیه طرح دارد سازمان ملی جوانان بر حسب دوره طرحهای لازم شامل احداث، اصلاحات سازمانی، تسهیلات مالی، حمایت‌های اجرایی از تشکلهای غیردولتی را تهیه نماید.

آئین نامه اجرایی این ماده مشتمل بر نحوه همکاری بین سازمان ملی جوانان و دستگاههای اجرایی، به پیشنهاد مشترک سازمان ملی جوانان و سازمان برنامه بودجه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان، "به منزله سند راهبردی نظام توسعه ملی امور جوانان است که بستر مناسب برای تنظیم و اجرای سیاست یکپارچه و هماهنگ را از طریق برنامه‌ریزی منسجم در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، شغلی، علمی، تفریحی و تحصیلی جوانان در سطوح ملی و منطقه‌ای؛ محقق می‌سازد".

سند حاضر، با اعتقاد به اینکه "پاسخگویی به نیازهای واقعی جوانان در گرو بهسازی فرایند دوره تحول و رشد از کودکی تا نوجوانی" و بعد از آن است، چگونگی مشارکت هماهنگ و همه جانبه دستگاه‌های دولتی و سازمانهای غیردولتی را در "تقسیم کار ملی" به منظور ساماندهی، مدیریت و برنامه‌ریزی امور جوانان فراهم می‌نماید.

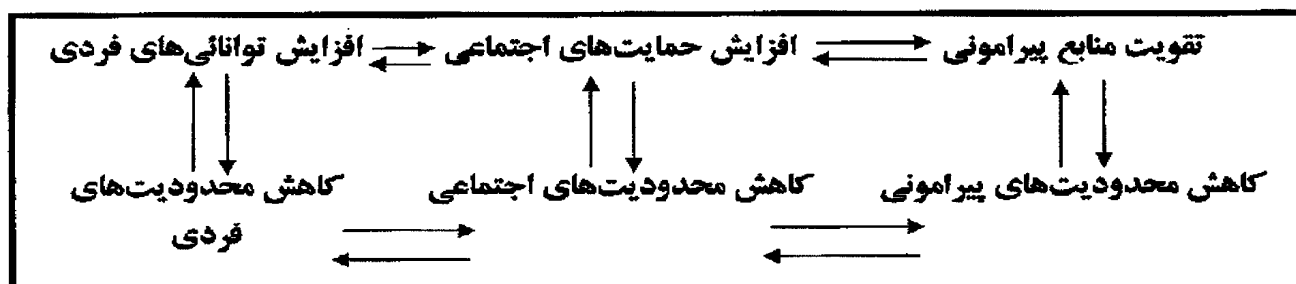
با توجه به مطالعات انجام گرفته توسط سازمان ملی جوانان در زمینه تدوین برنامه‌های ملی جوانان، دکتین امور جوانی، گزارش ملی جوانان و مطالعات نظری در حوزه‌های جامعه شناختی، روانشناختی و حقوقی جوانان و با توجه پشتوانه‌های اعتقادی و خواستگاه‌های دینی در امور تربیتی جوانان رویکرد حاکم بر نظام جامع، رویکرد ارتقایی (Promotional Approach) می‌باشد.

رهیافت ارتقایی یا پرورشی به جوانان بر این باور است که ارتقای کیفیت منابع انسانی در هر کشوری، ارتباط عمیقی با نوع نگاه به جوانان دارد. در رهیافت ارتقایی پرورش مستمر وجوه مثبت شخصیت و سبک و کیفیت زندگی جوانان پیگیری می‌شود، و در نتیجه برای اقدامات و فعالیتهای نهایی متصور نیست. هدف فعالیتهای ارتقایی قادر سازی و توانمند سازی (Empowerment) جوان و بستر سازی برای رشد و تعالی همه جانبه جوانان است. پذیرش رهیافت ارتقایی بگونه بنیادی و اساسی برای جوانان مستلزم درک بهتر چالشهای موجود است. پذیرش رهیافت ارتقایی در تدوین برنامه‌های ملی جوانان و تأکید بر پرورش وجوه مثبت آنان، نوعی سرمایه گذاری است که توسعه اجتماعی و اقتصادی پایدار را موجب خواهد شد و منافع ویژه ای را برای کل جامعه پدید خواهد آورد. این دیدگاه را می‌توان مترادف دیدگاه توسعه‌ای، تحولی و تکاملی (Developmental) دانست.

رویکرد ارتقایی، از یک سو رویکردی است چند وجهی، مبتنی بر شناخت عمیق از نیازهای اجتماعی و آرمانها و اهداف متعالی انسان، و از سوی دیگر کوششی است در جهت کاهش محدودیتهای فردی و مصون سازی درونی و

خود کنترلی (خود اتکایی) در ابعاد و وجوه مختلف که در فرایند یک برنامه‌ریزی توسعه‌ای به آن نیاز می‌باشد. زوایا و وجوه این رویکرد در نمودار زیر مشخص شده است:

(فعالیت‌های چند وجهی مدل ارتقایی)

۱- ارزیابی وضع موجود

بررسی‌های به عمل آمده از وضع موجود امور جوانان دو کشور نشان دهنده وجود چالش‌های عمده در حوزه اساس نگرشها، ساختارها و عملکردها به شرح زیر می‌باشد^۱:

۱-۱- ابهام در جایگاه امور جوانان، نگرشها در نظام برنامه‌ریزی ملی و نامشخص بودن شاخص‌های قابل اتکاء در این زمینه^۲.

۱-۲- عدم تحرک و پویایی لازم در امر سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا در امور جوانان در سطوح ملی و منطقه‌ای (نگرشها).

۱-۳- ناهماهنگی بین قوانین و مقررات جاری کشور با انتظارات و نیازهای جوانان (ساختارها)^۳.

۱-۴- ناهماهنگی بین سازمانها و دستگاههای مشابه و موازی در ارائه خدمات به جوانان ناشی از نارسایی در تقسیم کار ملی^۴.

(۱) پیوست شماره ۱- چالش‌های اساسی امور جوانان

(۲) پیوست شماره ۲- شاخص‌های گرایش ملی جوانان

(۳) پیوست شماره ۳- طبقه‌بندی نیازهای جوانان

(۴) پیوست شماره ۴- تجزیه و تحلیل عملکرد دستگاههای اجرایی در امور جوانان

۱-۵- ناهمخوانی سیاست‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های جاری دستگاهها با انتظارات و نیازهای جوانان کشور (عملکردها).

۱-۶- فقدان ساز و کار مناسب برای تبعیت سازمانهای اجرایی از سیاست‌های اعلام شده نهادهای مسئول در امور جوانان (ساختارها).

۱-۷- عدم تعادل بین منابع و اعتبارات موجود و منابع مورد نیاز برای پاسخ به نیازهای جوانان و مدیریت سلیقه‌ای منابع به دلیل وجود دستگاههای هم عرض و فعالیت‌های موازی (ساختارها).

۱-۸- ناسازگاری و تعارض بین رویکردهای سنتی و نگرش‌های علمی، روز آمد و مدرن در امور جوانان (نگرشها).

۱-۹- روند رو به افزایش تفاوت بین نسلی در حوزه ارزشهای دینی فرهنگی و اجتماعی و اختلال در تعامل و تفاهم نسل‌ها (ساختارها).

برای رویارویی با این چالشها و در جهت ارتقاء و توانمندسازی جوانان، ساماندهی امور آنان ضرورتی است که موجب خواهد شد پتانسیل‌های عظیم این گروه سنی پیش از آنکه زمینه‌ساز یک تهدید واقعی شود به یک فرصت ملی تبدیل گردد.

۲- بر همین اساس اهداف برنامه جامع ملی ساماندهی امور جوانان عبارت خواهد بود از:

۲-۱- هدف کلی

ارتقاء، اعتلا و توانمندسازی نسل جوان کشور و استفاده بهینه از استعدادها و توانائیهای آنان در توسعه کشور

۲-۲- اهداف اختصاصی

اول: تدوین سیاستها و راهبردهای ملی، در زمینه امور جوانان و نیازهای آنان؛

دوم: شناخت روزآمد نیازهای جوانان و ارتقای سطح آگاهیها و اصلاح نگرشها و باورها نسبت به امور جوانان

سوم: تعیین جایگاه، نقش و مأموریتهای اساسی دستگاههای دولتی مرتبط با امور جوانان و تقسیم کار ملی بمنظور هماهنگی و ساماندهی فعالیتهای بخشی و فرابخشی در این زمینه؛

چهارم: تعیین نقش و وظایف سازمانهای غیردولتی در امور جوانان؛

پنجم: همگرایی، هماهنگی و سامان یابی فعالیتهای سازمانهای دولتی و غیر دولتی مرتبط با امور جوانان.

۳- مبانی نظری:

سیاست گذاری و برنامه ریزی در امور جوانان بر مفروضات و **بایدهای** زیر متکی است:

۳-۱- هویت ملی و دینی جوانان سامانه اصلی پایداری است.

مکانیزم تقویت و ماندگاری جوامع همیشه براساس حفظ اصول و توجه به ارزشها، دانش و فرهنگ بومی و دینی استوار بوده است. تاثیر و تأثر جوانان از امواج «یکسان سازی جهانی» بیش از دیگر گروههای سنی است. رسانه های ارتباط جمعی، نقش موثری در این زمینه دارند. با توجه به این نقش کانونی رسانه ها در دنیای امروز، عملاً در صورتیکه کنترل درونی و هویت انسجام یافته ملی و دینی وجود نداشته باشد، تسلیم پذیری بلا شرط به سادگی رخ خواهد داد.

۳-۲- جوانی به عنوان پیوستاری تحولی و غیر قابل تفکیک از کودکی و نوجوانی است.

در طی دوران کودکی تا نوجوانی گستره وسیعی از تحولات روی می دهد و امکانات و ظرفیتهای نوینی برای تحقق بروز می یابد که مرزها و ابعاد جوانی را مشخص می سازد. لذا لازمه داشتن جوان سالم و کارا، برنامه ریزی از ابتدای کودکی و در درون خانواده، مدرسه و جامعه می باشد.

۳-۳- دوره جوانی دوره اصلی شکل گیری سرمایه اجتماعی است.

اگر سرمایه اجتماعی را به مثابه «مجموعه معینی از هنجارها، شبکه ها و ارزش های غیر رسمی بدانیم که اعضای جامعه در آن سهیم هستند» حضور جوانان و مشارکت هر چه بیشتر آنان در تشکلهای سازمان های که خود ایجاد می کنند و یا آگاهانه به آن می پیوندند، می تواند در نهایت به تعلق خاطر، هویت یابی و کاهش آسیب های اجتماعی بیانجامد. در یک فرآیند مناسب متغیرهای سرمایه اجتماعی نظیر اعتماد و مشارکت، افزایش می یابد و در نهایت به ارتقا بهره وری ملی و تحقق توسعه اقتصادی اجتماعی منجر می شود.

۳-۴- شکوفایی جوانان در گرو توجه به خواسته ها و تامین نیازهای جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی آنان است.

سازمانها و دولتها در تمام سطوح، مسئولیت حمایت از یک فلسفه انسان نگر را به عنوان مبنای ارتقاء بنیادی جوانان به عهده دارند و در این مسیر موظفند با ارزیابی و تشخیص مستمر خواسته ها و نیازهای واقعی جوانان به آنها پاسخ مساعد